

Endring av byggverk

Byggverk som oppfyller kravene til verkshøyde og karakteriseres som åndsverk innehar i likhet med brukskunst en særstilling når det gjelder opphavsrettsbeskyttelse. Byggverk har i motsetning til malerier, litterære verk mv. som hovedformål å oppfylle praktiske behov. Dette medfører at retten til å endre et byggverk nødvendigvis må være videre enn det som gjelder for andre typer åndsverk. Arkitekten er imidlertid ikke uten rettigheter, idet adgangen til å foreta endringer i samsvar med åndsverkloven ikke er uten grenser.

Etter åndsverkloven § 29 kan et byggverk (og bruksgjenstander) endres uten arkitektens samtykke dersom det skjer av tekniske grunner eller av hensyn til utnyttelsen. Bestemmelsen gir en videre adgang til endring av byggverk enn det som ellers følger av loven for åndsverk av annen art. Årsaken til bestemmelsen er at byggverk i motsetning til en rekke andre typer åndsverk tjener et praktisk behov hos eieren og brukeren av verket.

I de tilfeller hvor bestemmelsens vilkår om «tekniske grunner» eller «hensyn til utnyttelsen» ikke gjør seg gjeldende, faller man imidlertid tilbake på lovens hovedregler om endringer av verk. Dette vil hovedsakelig gjelde de rent estetiske endringer. Spørsmålet blir da om endringen utgjør en krenkelse av arkitekten eller byggverket.

LARS BERNTSEN
Partner/advokat
lars@bslaw.no

ANDERS OLSEN MJAALAND

Bestemmelsen har vært oppe for det sakkyndige råd for åndsverker. Saken gjaldt en utskiftning av sprossevinduene i Folketeaterbygningen i Oslo. Rådet kom her til at utskiftningen var begrunnet i tekniske hensyn, på tross av at utskiftningen ble karakterisert som «grove krenkelser» mot arkitektens opphavsrett. I en dom fra den islandske høyesterett ble resultatet det motsatte. I denne saken gjaldt det montering av et nytt belysningssystem i utstillingssaler. Retten kom til at endringene ikke kunne gjennomføres i henhold til den likelydende bestemmelsen, idet de nødvendige endringene kunne utføres uten inngripende endringer i de opprinnelige armaturene.